

Силабус
навчальної дисципліни
Педагогічна майстерність
2020-2021 навчальний рік

Освітньо-професійні програми «Біологія та здоров'я людини»
Спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти *перший*

1. Контактна інформація викладача

Викладач	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Олександр ГОЛІК
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fppom/structure-fppom/kaf-pedagogiky/composition-kaf-pedagogiky/golik/
Контактний тел.	+380991222835
Е-mail викладачки:	a.b.golik@ukr.net
Графік консультацій	відповідно до графіку індивідуальних консультацій (за попередньою домовленістю), ауд. 128

2. Опис навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота	Звітність
3/90	16	14	60	залік

Семестр: весняний.

Мова навчання: українська.

Статус навчальної дисципліни: за вибором.

Передумови вивчення навчальної дисципліни: *прослухані курси* – «Філософія», «Психологія», «Основи педагогіки»; *базові поняття* – пізнання, суб'єкт та об'єкт пізнання, чуттєве й раціональне пізнання; психічні процеси, особистість; розвиток і формування особистості, освітній процес, заклад загальної середньої освіти.

Ключові слова: педагогіка, педагог, дидактика, педагогічна майстерність, освіта, взаємодія, навчання, вчитель й учень, принципи і правила, методи та засоби, моніторинг навчальних досягнень, технології навчання.

Предмет навчальної дисципліни є теоретичні і методичні основи формування педагогічної майстерності вчителя та вдосконалення його професійної діяльності.

Метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх учителів потреби професійно займатися самовихованням, адаптуватися до педагогічної професії, самовдосконалюватися, проявляти свій індивідуальний творчий потенціал в освітній діяльності.

3. Перелік тем навчальної дисципліни:

Тема 1. Сутність педагогічної майстерності вчителя та її значення у вихованні

Поняття педагогічної майстерності. Суспільна значущість професії вчителя, його функції. Структура педагогічної діяльності вчителя. Мета діяльності педагога – формування творчої особистості учня в процесі навчання та виховання.

Об'єкт педагогічної діяльності. Професійно-педагогічна діяльність. Мета педагогічної діяльності.

Розповідь учителя як модель педагогічної діяльності.

Елементи педагогічної майстерності: гуманістична спрямованість, здібності до педагогічної діяльності, педагогічна техніка, професійна компетентність.

Педагогічна ситуація. Педагогічна задача.

Самовиховання вчителя.

Тема 2. Взаємозв'язок шкільної та театральної педагогіки

Педагогічна майстерність як мистецька дія в театрі. Особливості образного мислення. Образ у мистецтві театру.

Театральне мистецтво у вимірах педагогіки, психології, естетики.

Спільне й відмінне в театральному і педагогічному мистецтві.

Педагогічна та акторська дія. Педагогічна сумісність і педагогічне сприймання.

Урок – театр одного актора.

Тема 3. Педагогічна техніка вчителя

Поняття педагогічної техніки. Внутрішня техніка – самопочуття педагога: педагогічний оптимізм, впевненість у собі, наявність вольових якостей (цілеспрямованості, самовладання, рішучість). Психологічна стійкість. Техніка організації контакту. Управління педагогічним спілкуванням. Техніка навчання. Почуття гумору.

Зовнішня техніка. Елементи зовнішньої техніки вчителя (вербальні й невербальні засоби). Зовнішній вигляд педагога. Міміка. Пантоміміка. Керування емоціями, збудження творчого самопочуття. Опанування умінням соціальної перцепції (техніка керування увагою, уявою). Техніка мовлення (дихання, дикція, гнучкість, темп мовлення).

Тема 4. Педагогічна риторика. Майстерність публічного виступу

Основи риторики. Імідж вчителя крізь призму риторики.

Формування риторичної культури особистості в школі нового типу.

Визначення поняття «суперечка», її види. Про предмет суперечки. Визначеність позицій та поглядів полемістів. Деякі правила, нормально-логічні закони суперечки.

Структура доведення. Види доведень. Логічні помилки в доведенні.

Спростування. Використання полемічних прийомів.

Класифікація питань. Види відповідей.

Тема 5. Майстерність педагогічного спілкування та впливу на учнів

Поняття педагогічного спілкування, його особливості, функції, види.

Педагогічне спілкування як діалог. Контакт у педагогічному діалозі. Структура педагогічного спілкування: моделювання педагогом майбутнього спілкування; початковий етап спілкування; керування спілкуванням, аналіз спілкування.

Стиль педагогічного спілкування: авторитарний, демократичний, ліберальний.

Конфлікт у педагогічній взаємодії.

Особистість вчителя як інструмент впливу в педагогічній взаємодії. Комунікативність. Емпатія.

Характеристика перцептивної сторони педагогічного спілкування. Увага й увага вчителя.

Способи комунікативного впливу: переконування і навіювання.

Індивідуальна педагогічна бесіда. Прийоми педагогічної взаємодії.

Урок як навчальний діалог учителя з учнями.

Тема 6. Педагогічний такт вчителя

Поняття «такт» і «тактика». Співвідношення понять «такт» і «педагогічний такт».

Такт і культура спілкування вчителя і учня. Функції та принципи педагогічного такту.

Педагогічний такт як здатність вчителя встановлювати педагогічно доцільний стиль відносин з учнями. Педагогічний такт на уроці. Особливості прояву такту вчителя на уроці та у позакласному спілкуванні.

Педагогічний стиль і дисципліна.

Умови оволодіння педагогічним тактом.

4. Політика навчальної дисципліни

Політика щодо відвідування навчальних занять. Відвідування навчальних занять (лекційних і практичних занять), контрольного заходу (заліку) є обов'язковим. За об'єктивних обставин навчання може здійснюватися в он-лайн режимі.

Політика щодо пропусків навчальних занять. У разі пропуску навчальних занять із поважних причин здобувач має право їх відпрацювати за графіком консультацій (подати конспект лекції; навчальні й контрольні завдання, передбачені тематичними планами практичних занять).

Політика щодо підготовки здобувачів до практичних занять. Підготовка до практичних занять включає: ознайомлення із силабусом і робочою програмою навчальної дисципліни, тематичними планами практичних занять; опрацювання матеріалів лекцій, підручників, посібників, монографій, законодавчих і нормативних документів та інших рекомендованих джерел; написання плану (стислого конспекту) відповідей на питання для обговорення, виконання завдань для самостійної та індивідуальної роботи.

Політика щодо використання телефонів та інших електронних пристроїв.

Під час проведення навчальних занять електронні пристрої мають перебувати в безшумному режимі роботи. Користування електронними пристроями в цілях, не пов'язаних із навчанням, є неприпустимим.

Політика дотримання академічної доброчесності полягає в дотриманні норм “Положення про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті” (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-_sayt.pdf): самостійно виконувати навчальні і контрольні завдання; посилаючись на джерела інформації в разі використання ідей, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, джерела інформації.

5. Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність

Сервісні програмні засоби загального призначення (персональний комп'ютер, загальнонавчальні комп'ютерні програми й операційні системи, мультимедійний проєктор, дошка-екран, програмні засоби для контролю і вимірювання знань, умінь і навичок студентів); електронні бази даних (електронні енциклопедії, підручники, посібники, довідники та словники; бібліотеки електронної наочності).

6. Схема оцінювання:

Поточне тестування та самостійна робота						Залік + конкурс ПМ	Сума
ЗМ1		ЗМ2		ЗМ3		25+25	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
8	8	8	8	9	9		

7. Список рекомендованих джерел:

Основна

1. Голік О.Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект: Навчальний посібник / О.Б. Голік. – Донецьк: вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2010. – 242 с.
2. Отич О. М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : підручник / О. М. Отич. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 208 с.
3. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища школа, 2004. – 422 с.
4. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч. посіб.; За ред. Зязюна І.А.- К: Вища шк.; 2006. – 606 с.
5. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. — 3-тє вид., допов. і переробл. – К.: СПД Богданова А. М., 2008. - 376 с.
6. Основи педагогічної майстерності: практикум / Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. – Вінниця: «Твори», 2019. – 240 с.

Додаткова

1. Абрамович С.Д., Чикарькова М.Ю. Риторика: Навч. посібник. – Львів: Світ, 2001. – 240 с.
2. Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка. – Київ: Лібра, 1996. – 224 с.
3. Бабіч Л.В., Кондратенко Г.М. Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник для студентів педагогічних університетів. – Херсон: Айлант. 2002. – 81 с.
4. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник. - К., 2001.
5. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. З 17 Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / За ред. проф. І.В. Зайченка. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 484 с.
6. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. К 15 Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. – Х.: Вид-во НФаУ, 2009. – 140 с.
7. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навч. Посіб. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К., 2005.
8. Кривильова О.А. Підготовка майбутніх учителів до творчої діяльності: Монографія. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2008. – 200 с.
9. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум.. - 1С.: Знання-Прес, 2003.
10. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. -- К.: Знання-Прес, 2003.
11. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання. - Х., 2002.
12. Лозова В.І., Троцько Г.В. теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. Держ. Пед. Ун-т ім. Г.С.Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків: «ОВС», 2002. – 400 с.
13. Мирошник О. Педагогічна майстерність: теорія і практика професійного становлення майбутнього вчителя / О. Мирошник, Н. Тарасевич // Витоки педагогічної майстерності. Серія : Педагогічні науки. - 2012.
14. Педагогічна майстерність учителя: Навчальний посібник / За ред. проф. В.М. Гриньової, С.Т. Золотухіної. — Вид. 2-е, випр. і доп. — Харків: «ОВС», 2006. — 224 с.
15. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К.: Знання-Прес, 2003.
16. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки: навч. посіб – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 316 с.
17. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. – К.: Міленіум, 2006.- 346 с.
18. Сорока Г.І. Сучасні виховні системи та технології. - Х.: Ранок, 2002.
19. Фіцула М.М. Педагогіка: Посібник. - К., 2000.
20. Федорчук В.В. Ф 33 Основи педагогічної майстерності. — Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – 140 с.
21. Ягупов В.В. Педагогіка. - К., 2002.

Вивчення навчальної дисципліни допоможе Вам якісно засвоїти основи дидактичних знань, закласти фундамент Вашої професійної підготовки. Активна участь у проведенні навчальних занять, своєчасне та якісне виконання запропонованих завдань, успішне проходження тестування є запорукою високого оцінювання Ваших освітніх досягнень.